

Εισηγητές:

Στράτος Παπαδημητρίου, Μηχανικός Περιβάλλοντος

Λένα Τσικαρδάνη, Χημικός Μηχανικός

Σοφία Γκορτσούλη, Πολιτικός Μηχανικός

Γιάννης Τσαμπούρης, Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Στις 3 Ιουλίου 2024 τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από τα Υπουργεία Τουρισμού και Περιβάλλοντος & Ενέργειας, το Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΕΧΠ) για τον Τουρισμό και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, προκειμένου να καταγραφούν οι προτάσεις των ενδιαφερόμενων, να αξιολογηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τελικά να ληφθούν υπόψη στην οριστική διαμόρφωση του νέου ΕΧΠ για τον τουρισμό.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, μέσω της Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος, αφού μελέτησε τα κείμενα του ΕΧΠ-Τ, κατέγραψε τις παρακάτω προτάσεις, τις οποίες και καταθέτει στην υπό εξέλιξη διαβούλευση.

Βάσει των αναφορών στο Σχέδιο ΚΥΑ του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, ο τουρισμός είναι ένας κρίσιμος πυλώνας της εθνικής και περιφερειακής ανάπτυξης, επηρεάζοντας σημαντικά την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον. Παίζει ζωτικό ρόλο στην απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, ενώ αποτελεί βασικό συστατικό της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού προωθούν την αιεφόρο ανάπτυξη του τουρισμού, δίνοντας έμφαση στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και στη δημιουργία καλύτερων θέσεων εργασίας.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, όπως αποτυπώνεται χαρτογραφικά στους χάρτες της εν λόγω ΚΥΑ, με βάση την χωρική διάρθρωση των τουριστικών της καταλυμάτων (ή του τουριστικού φαινομένου), περιλαμβάνει τις εξής Κατηγορίες Περιοχών:

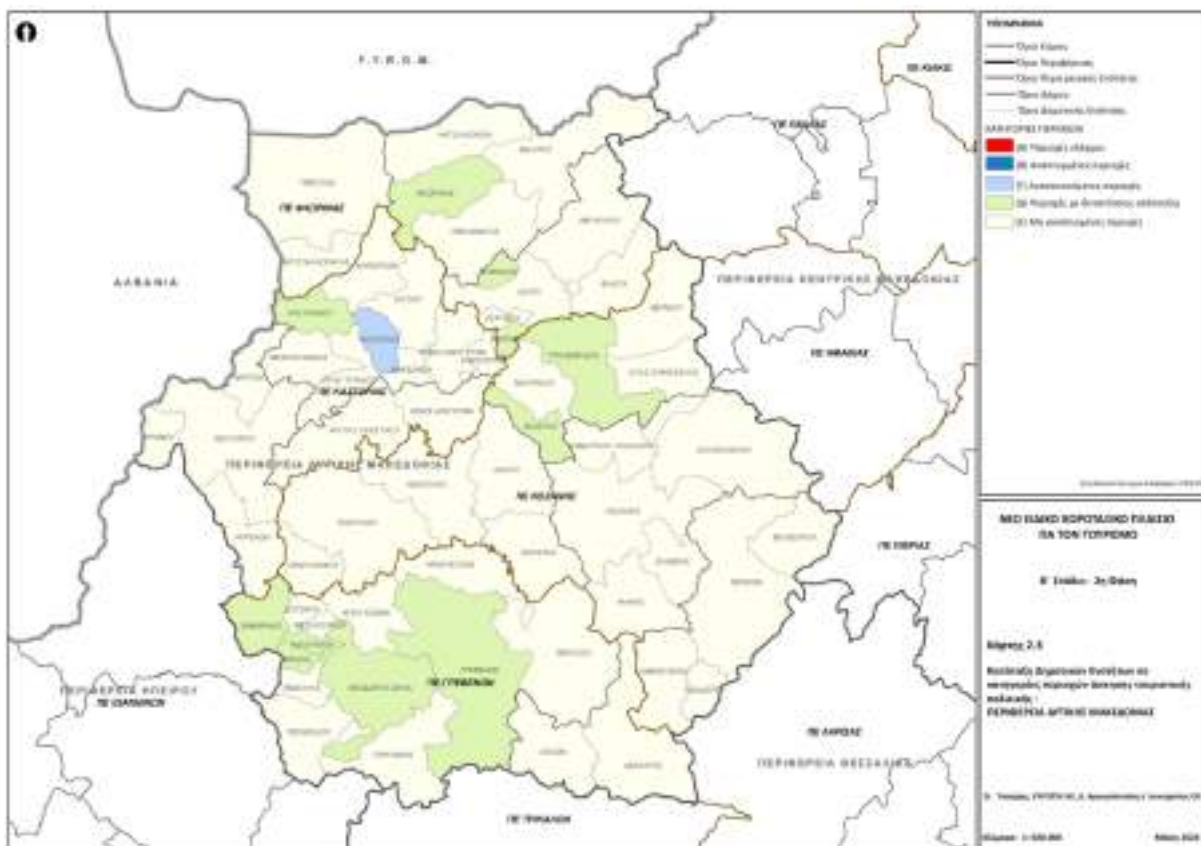
- Περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης (Κατηγορία Δ), με τις εξής κατευθύνσεις:

1. Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων (κύριων ή/και μη κύριων) με αναβάθμιση αυτών (3 ή 4 ή 5 αστέρων/κλειδιών), συμπληρώσεις στα κύρια τουριστικά καταλύματα με εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, δυνατότητα συνδυαστικής λειτουργίας με ειδικές μορφές τουρισμού και εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής.
2. Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και ειδικών τουριστικών υποδομών.
3. Παροχή κινήτρων για τη μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
4. Αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων οικισμών που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, με τη μετατροπή κτιρίων σε καταλύματα ή και με νέες μεγαλύτερου μεγέθους επενδύσεις με κίνητρα είτε προς τους σημερινούς ιδιοκτήτες είτε προς ενδιαφερόμενους επενδυτές.
5. Προσδιορισμός και υποστήριξη «δικτύων τουριστικών προορισμών», με έμφαση σε δίκτυα που περιλαμβάνουν και προορισμούς των περιοχών Β ή Γ.

Ρυθμίσεις: Επιτρεπόμενη κατασκευή νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων. Υιοθέτηση της ρύθμισης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος.

- Μη αναπτυγμένες περιοχές (Κατηγορία Ε), με τις εξής κατευθύνσεις:

1. Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής.
2. Παροχή κινήτρων για τη μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
3. Αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων οικισμών που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, με τη μετατροπή κτιρίων σε καταλύματα ή και με νέες μεγαλύτερου μεγέθους επενδύσεις με κίνητρα είτε προς τους σημερινούς ιδιοκτήτες είτε προς ενδιαφερόμενους επενδυτές.
4. Παροχή κινήτρων από τα εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού πρώτου επιπέδου στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 32 και των άρθρων 34 έως 38 του ν. 4759/2020 (όπως ευνοϊκότεροι όροι δόμησης, μείωση των απαιτούμενων κριτηρίων του άρθρου 38, κ.λπ.).

Χάρτης 1. Κατάταξη δημοτικών ενοτήτων σε κατηγορίες περιοχών άσκησης τουριστικής πολιτικής.

Στο σημείο αυτό είναι αξιοσημείωτο ότι λόγω της μεθοδολογίας κατηγοριοποίησης δεν αναγνωρίζεται καμία δυνατότητα ανάπτυξης σε περιοχές όπως η Λίμνη Πολυφύτου, η περιοχή του Βοΐου και η πόλη της Καστοριάς η οποία αν και κατατάσσεται στην Γ κατηγορία (Αναπτυσσόμενες περιοχές) έχει ακόμα μεγαλύτερες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης.

Επίσης περαιτέρω κατηγοριοποίηση πραγματοποιείται με βάση τα ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Στο σημείο αυτό περιλαμβάνονται, ανάμεσα στις άλλες περιοχές, οι ορεινές περιοχές με κατεύθυνση την αξιοποίηση του οικιστικού πλεονάσματος των φθινόντων και εγκαταλελειμμένων οικισμών, χωρίς αναφορά όμως στις παραλίμνιες περιοχές.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι η Περιφέρεια των Λιμνών που δεν έχει θάλασσα, αλλά έχει τα περισσότερα ποτάμια και λίμνες στη Χώρα σε αναλογία έκτασης. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει εννέα κύριες λίμνες που αποτελούν τους κεντρικούς άξονες ανάπτυξης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης βάσει του Επιχειρησιακού Σχεδίου ΟΧΕ Αξιοποίησης Λιμνών Δυτικής Μακεδονίας. Το δεδομένο αυτό σε συνδυασμό με τις κατευθύνσεις για τον υποκείμενο Χωροταξικό και Πολεοδομικό σχεδιασμό, λαμβάνοντας υπόψη και την πρόσφατη απόφαση Έγκρισης Αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και Περιβαλλοντικής Έγκρισης του (αρ. φ.398/19-06-2024) και με γνώμονα την Χωροταξική ένταξη της Περιφέρειας στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, τις χωρικές παραμέτρους και τις αναπτυξιακές διαστάσεις της Περιφέρειας όπου όπως αναφέρει για τον Τουρισμό, 'στην Περιφέρεια δεν υπάρχουν τουριστικά κορεσμένες περιοχές ενώ το πλούσιο φυσικό της περιβάλλον και η πολιτιστική της κληρονομιά προσφέρονται για ήπιας μορφής τουριστική ανάπτυξη', μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έχει τις δυνατότητες και πρέπει να δοθεί έμφαση στον τουρισμό υπαίθρου (αγροτουρισμός, γεωτουρισμός, αλιευτικός τουρισμός στις λίμνες), στον αθλητικό τουρισμό (αθλητικές διοργανώσεις, υπαίθριες δραστηριότητες αναψυχής, χιονοδρομικός τουρισμός) όπως και στον πολιτιστικό και θρησκευτικό τουρισμό. Παράλληλα η έννοια 'Σποραδικό ξενοδοχείο' σε εγκαταλελειμμένους οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων μπορεί να βρει έδαφος σε περιοχές όπως (π.χ. παλιός οικισμός ΔΕΗ, χωριά Βοιου) κλπ.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Δυτική Μακεδονία είναι στην φάση της μετάβασης στην μεταλιγνιτική περίοδο, γεγονός που την καθιστά μια Περιφέρεια που πρέπει να δοθούν οι δυνατότητες να αναπτυχθούν νέες παραγωγικές δυνάμεις. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να αρθούν υφιστάμενα προβλήματα που υπάρχουν και εμποδίζουν την δραστηριοποίηση των πολιτών της ή και λοιπών ενδιαφερόμενων και στον τομέα του τουρισμού.

Ένα από αυτά τα εμπόδια είναι υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις με στόχο την προστασία της αγροτικής γης. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί επιτρεπτών δραστηριοτήτων σε αγροτικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας (άρθρο 88 του ν.4951/2022 όπως νομοτεχνικά βελτιώθηκε με το άρθρο 106,παρ.3 του ν.4964/2022) «σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονταιως αγροτικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, εκτός από την αγροτική εκμετάλλευση, αγροτική δραστηριότητα, κατά την έννοια του ν.3874/2010 (Α'151) και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε... Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει εφόσον πρόκειται για εκτέλεση ...καθώς και για την εκτέλεση μεγάλων αναπτυξιακών έργων του Δημοσίου και των ΟΤΑ, πρώτου και δευτέρου βαθμού,, ή για περιπτώσεις Στρατηγικών Επενδύσεων του Ν.3894/2010, ιδίως για επενδύσεις που αφορούν και συνδέονται με τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και τη βιομηχανία τροφίμων».

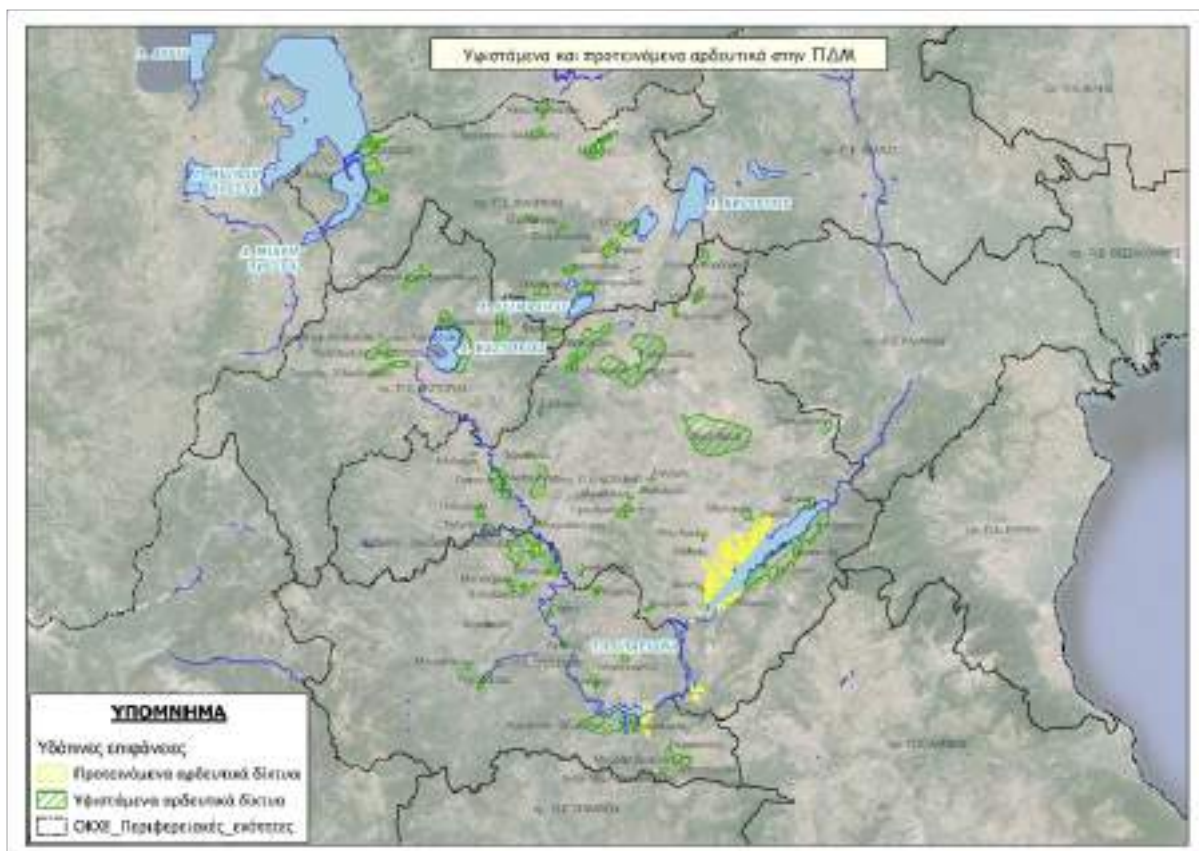
Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.1.δ) και στ) του ν.3874/2010 όπως ισχύει:

- «Στις δραστηριότητες της αγροτικής εκμετάλλευσης περιλαμβάνονται εκτός από την παραγωγή των προϊόντων και η αποθήκευση, τυποποίηση, συσκευασία και η τοποθέτηση μέχρι και του σταδίου της χονδρικής και λιανικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια η μονάδα, καθώς και η πρώτη χωρική ή οικοτεχνική μεταποίησή τους, η θαλάσσια αλιεία, η αλιεία εσωτερικών υδάτων, η σπογγαλιεία, η οστρακαλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ως και η διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρότερη από πεντακόσια (500) KW και η λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων».

- «Αγροτική δραστηριότητα είναι κάθε επαγγελματική δραστηριότητα σε έναν τουλάχιστον από τους κλάδους της αγροτικής οικονομίας, δηλαδή της φυτικής, της ζωικής ή της θαλάσσιας αλιείας, της σπογγαλιείας, της οστρακαλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων και της υδατοκαλλιέργειας, που αποσκοπεί στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων, στη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρότερη από πεντακόσια (500) KW, στη λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων έως δέκα (10) δωματίων και στη δασική παραγωγή.»

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας που, όπως αναφέρθηκε, υπάρχουν οι λίμνες για τις οποίες γίνεται προσπάθεια να αναπτυχθεί η ήπια τουριστική ανάπτυξη (όπως τα προγράμματα ΟΧΕ Αξιοποίησης Λιμνών ΠΔΜ, η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης μέσω των τοπικών προγραμμάτων LEADER, του προγράμματος αλιείας εσωτερικών υδάτων, κλπ.), αντιμετωπίζουμε το ανωτέρω πρόβλημα διότι έχουν αναπτυχθεί αρδευτικά έργα τα οποία δεν είναι πλήρως εκμεταλλεύσιμα ή προγραμματίζεται η ανάπτυξη νέων. Η ύπαρξη αρδευτικού δικτύου καθιστά αμέσως τη γη ως γη υψηλής παραγωγικότητας. Έτσι, δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη καμίας τουριστικής δραστηριότητας περίξ της λίμνης Πολυφύτου, εκτός εάν αυτή γίνεται από κατ' επάγγελμα αγρότες και αναπτυχθούν μέχρι 10 δωμάτια.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, είναι η λίμνη Πολυφύτου η οποία διαθέτει εξαιρετική ομορφιά αλλά είναι εφικτή πλέον η εγκατάσταση μικρών αγροτουριστικών εγκαταστάσεων, παρά μόνο εάν αυτές γίνουν από κατ' επάγγελμα αγρότες. Στο παρακάτω απόσπασμα χάρτη παρουσιάζονται τα υφιστάμενα και μελλοντικά αρδευτικά δίκτυα στην Περιφέρεια και οι λίμνες αυτής.

Χάρτης 2. Υφιστάμενα και μελλοντικά αρδευτικά δίκτυα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και οι λίμνες αυτής.

Λαμβάνοντας υπόψη την δυσμενή κατάσταση της Περιφέρειας, πρέπει να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση που να εξαιρεί την περιφέρειά μας από την εφαρμογή αυτού του νόμου λόγω της δυσμενούς κατάστασης στην οποία βρίσκεται στην φάση της μετάβασης, και ιδιαίτερα για τις περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας που αποτελούν Ζώνες Απολιγνιτοποίησης αλλά και στην Καστοριά που δοκιμάζεται έντονα από την κρίση του τομέα της γούνας.

Σημειώνουμε επίσης πως ήδη εξαιρείται η χωροθέτηση μικρών ΦΒ μέχρι την κάλυψη του ποσοστού του 1% της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Θα μπορούσε να θεσπιστεί ένα αντίστοιχο όριο και για τουριστικές αυτές εγκαταστάσεις σε εκτάσεις χαρακτηρισμένες ως γη υψηλής παραγωγικότητας που βρίσκονται εντός των περιοχών που εντάσσονται στις Περιοχές Παρέμβασης ΟΧΕ Αξιοποίησης Λιμνών ΠΔΜ, στις περιοχές παρέμβασης των τοπικών προγραμμάτων LEADER, του προγράμματος αλιείας εσωτερικών υδάτων, όπως και στις περιοχές που θα υλοποιηθούν τα προγράμματα ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας από την Περιφέρεια.

Θετικό στοιχείο των διατάξεων του νέου πλαισίου είναι η πρόβλεψη για Τουρισμό αθλητικών διοργανώσεων (B.1), για τον οποίο προβλέπεται η “ανάπτυξη προπονητικών κέντρων σε περιοχές του ορεινού και ημιορεινού χώρου που διαθέτουν ικανοποιητική πρόσβαση και ξενοδοχειακή υποστήριξη, καθώς και σε παραθαλάσσιες και παραλίμνιες περιοχές για αθλητικές δραστηριότητες συνδεδεμένες με τη θάλασσα ή τις λίμνες”, στοιχεία που όπως καταγράφηκε παραπάνω η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει και είναι σε θέση να αξιοποιήσει τουριστικά.

Επιπλέον, η κατεύθυνση που περιλαμβάνεται στον Πολιτιστικό Τουρισμό (Δ) και αφορά την “ανάβαθμιση και προβολή του μουσειακού, μνημειακού, αρχαιολογικού και λαογραφικού κεφαλαίου της Χώρας, με προτεραιότητα στις Αναπτυσσόμενες Περιοχές και τις Περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης και τις μη αναπτυγμένες περιοχές” μπορεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις ανάπτυξης για τις ανεκμετάλλετες περιοχές της Περιφέρειας στις οποίες παρουσιάζονται εγγενείς δυνατότητες. Στο πλαίσιο αυτό τονίζεται ότι η Δ.Ε. Πτολεμαΐδας κατηγοριοποιείται στις περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης και συνεπώς ανήκει στις περιοχές που θα δοθεί έμφαση στην αναβάθμιση και προβολή του μουσειακού πολιτισμού. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την ύπαρξη της βιομηχανικής κληρονομιάς που προσφέρει η παρουσία του βιομηχανικού συγκροτήματος της πρώην ΑΕΒΑΛ και νυν ΒΙΟ.ΠΑ. Πτολεμαΐδας, το οποίο αναπτύσσεται σε έκταση 506 στρεμμάτων και λειτούργησε από το 1965 έως το 1997 ως εργοστάσιο λιπασματοβιομηχανίας με 170 κτίρια και 13 αποθήκες, μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης με σκοπό την ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς ως ένα είδος μουσειακού τουρισμού της Περιφέρειας και της Χώρας ευρύτερα.

Επιπρόσθετα στην παράγραφο ‘Επίλυση συγκρούσεων με άλλες χρήσεις’ του νέου ΕΧΠ Δυτικής Μακεδονίας, αναφέρεται χαρακτηριστικά στην κατηγορία ‘Τουρισμός-ΑΠΕ’ ότι εντός των περιοχών με προτεραιότητα τουρισμού, απαιτείται η ελεγχόμενη συγκέντρωση ΑΠΕ χωρίς να αποκλείεται ο συνδυασμός τους με την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων με τους όρους που προβλέπει το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ. Δεδομένου ότι το νέο ΕΧΠ για τις ΑΠΕ ακόμη εκκρεμεί και δεδομένου ότι στις 19/6/2024 εκδόθηκε σε ΦΕΚ η έγκριση

αναθεώρησης του ΠΧΠ της Δυτικής Μακεδονίας, χωρίς ωστόσο να έρθει σε δημόσια διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, που φαίνεται η έντονη ανάπτυξη των ΑΠΕ προσαρμοσμένο με βάση το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), το οποίο προωθεί την αξιοποίηση της ενεργειακής ταυτότητας της Δυτικής Μακεδονίας και των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την ανάδειξη της σε εναλλακτικό ενεργειακό κόμβο, είναι εμφανές και εφιστούμε ιδιαίτερη προσοχή στο ενδεχόμενο, μελλοντικά, να παρουσιαστούν προβλήματα συγκρούσεων μεταξύ της ανάπτυξης ΑΠΕ με τον τουρισμό.

Επιπλέον και με δεδομένη την βούληση της Περιφέρειας να αναπτύξει τουριστικά την λίμνη Πολυφύτου, αλλά ταυτόχρονα λαμβάνοντας υπόψη το υπό δημόσια διαβούλευση Σχέδιο Νόμου 'Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης αποβλήτων, τη βελτίωση του πλαισίου εξοικονόμησης ενέργειας, την ανάπτυξη των έργων ενέργειας και την αντιμετώπιση πολεοδομικών ζητημάτων' και συγκεκριμένα στο μέρος Γ, το άρθρο 24 'Πλαίσιο Εγκατάστασης Πιλοτικών Πλωτών Φωτοβολταϊκών Σταθμών σε λιμνοδεξαμενές, τεχνητές λίμνες και τεχνητά υδάτινα σώματα', διαφαίνεται η μελλοντική εγκατάσταση πλωτών φ/β σταθμών στην τεχνητή λίμνη Πολυφύτου, που δεν εμπίπτει σε καθεστώς προστασίας, σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠ Δ.Μ. 2η αναθεώρηση. Επίσης στον γεωπληροφοριακό χάρτη της ΡΑΑΕΥ, φαίνονται φ/β σταθμοί με άδεια παραγωγής και άλλοι σε αξιολόγηση εντός της λίμνης Πολυφύτου.

Ως Τεχνικό Επιμελητήριο/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας θεωρούμε πώς αυτό έρχεται σε σύγκρουση με την τουριστική ανάπτυξη της λίμνης Πολυφύτου και την κατεύθυνση που δίνεται γι' αυτήν (αλιευτικός τουρισμός, ναυταθλητικός τουρισμός), ενώ από περιβαλλοντικής άποψης θα επηρεαστεί αρνητικά η ορνιθοπανίδα της λίμνης που είναι πλούσια, σύμφωνα και με την έκδοση του κ. Δημήτρη Μπούσμπουρα, βιολόγου-περιβαλλοντολόγου, ο οποίος δημιούργησε την έκδοση 'Λίμνη Πολυφύτου - Φυσικό Περιβάλλον, Βιοποικιλότητα, Ορνιθοπανίδα' του 2015, καθώς και η αλιεία, ενώ θα δημιουργηθεί οπτική όχληση στις παραλίμνιες περιοχές που αναπτύσσονται τουριστικά.

Όσον αφορά στις Πρέσπες, όπως προκύπτει και από την πρόταση του δήμου Πρεσπών στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης, εκφράζονται σοβαρές ανησυχίες για τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην κατάταξη των περιοχών στο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό, επισημαίνοντας ότι βασίζεται σε απλουστευμένα κριτήρια, όπως ο αριθμός των κλινών, τα οποία δεν αποτυπώνουν την πραγματικότητα των περιοχών. Αυτή η προσέγγιση αγνοεί κρίσιμους παράγοντες, όπως τη γεωγραφική ιδιαιτερότητα της Πρέσπας, τις μεγάλες υδάτινες εκτάσεις και τον αραιοκατοικημένο χαρακτήρα της περιοχής. Η ταξινόμηση της Δ.Ε. Πρεσπών ως "μη ανεπτυγμένη τουριστικά" (κατηγορία Ε) είναι λανθασμένη υπολογιστικά αλλά και στην ουσία της καθώς η περιοχή διαθέτει σημαντικές δυνατότητες ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, η οποία μπορεί να υποστηριχθεί από τις ήδη υπάρχουσες υποδομές και τα πλούσια φυσικά και πολιτιστικά της χαρακτηριστικά. Η κατάταξη αυτή υπονομεύει την ικανότητα της Πρέσπας να προσελκύσει επενδυτικά προγράμματα και δημόσιες πολιτικές που θα ενισχύσουν την τοπική ανάπτυξη.

Η πρόταση του Δήμου Πρεσπών και της Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών επικεντρώνεται στην προώθηση ενός βιώσιμου τουριστικού μοντέλου που θα ευνοεί τη διανυκτέρευση των επισκεπτών στην περιοχή και θα ενισχύει την τοπική οικονομία. Προτείνεται η δημιουργία μικρών καταλυμάτων εντός των οικισμών, που θα σέβονται το τοπίο και την αρχιτεκτονική κληρονομιά. Η ανάπτυξη αναγεννητικού τουρισμού, όπου οι επισκέπτες θα συμμετέχουν ενεργά στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, είναι κεντρική στην

πρόταση. Παράλληλα, η ενίσχυση της τοπικής παραγωγής και η σύνδεσή της με τις τουριστικές δραστηριότητες, όπως η προώθηση των τοπικών προϊόντων, θα διασφαλίσει τη βιωσιμότητα και την οικονομική ενδυνάμωση της περιοχής, ενώ η προστασία της βιοποικιλότητας και του πολιτιστικού πλούτου θα επιτευχθεί μέσω της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας και των επισκεπτών.

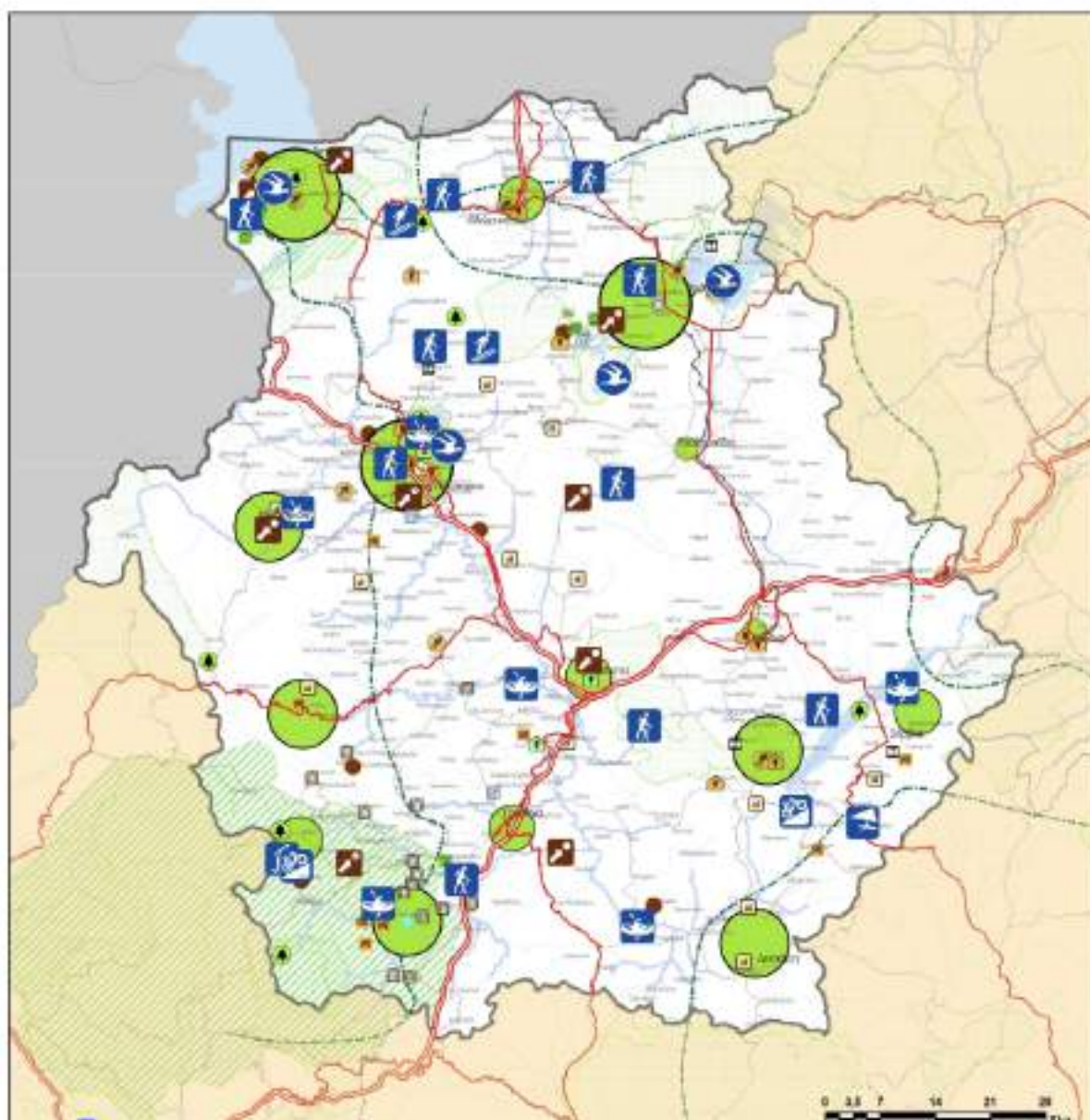
Σύμφωνα με την νέα ΣΜΠΕ του ΕΧΠ για τον Τουρισμό προτείνεται η εναλλακτική λύση για το νέο ΕΧΠ-Τ με βάση τις αρχές της βιωσιμότητας. Η έννοια αυτή σε συνάρτηση με τον τουρισμό, θα πρέπει να ικανοποιεί ταυτόχρονα τις κοινωνικές ανάγκες, τη συνεισφορά του κλάδου στην αύξηση του ΑΕΠ, τις παραγωγικές επιδιώξεις του κλάδου, τη διαχείριση συγκρούσεων εννόμων συμφερόντων στο χώρο και προϋποθέσεων περιβαλλοντικής διατήρησης και προστασίας. Οι νέες επενδύσεις στον κλάδο του τουρισμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη έννοιες όπως κλιματική αλλαγή, μείωση εκπομπών αερίων, δένδροφύτευση, ανάπτυξη πράσινων υποδομών, δάση κ.α.

Η Δυτική Μακεδονία διαθέτει φυσικά τοπία και πολιτιστικούς πόρους που μπορούν να προσελκύσουν επισκέπτες, ιδιαίτερα στις κατηγορίες του οινοτουρισμού, του πολιτιστικού και θρησκευτικού τουρισμού, και του τουρισμού υπαίθρου. Η ανάπτυξη αυτών των μορφών τουρισμού μπορεί να συμβάλει στη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας. Σε αντίθεση με την αποδοθείσα κατηγοριοποίηση (Δ και Ε), στο Σχέδιο Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης¹ (2018) αναφέρεται ως κεντρικό όραμα για την τουριστική ανάπτυξη:

“Η ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΠΟΧΩΝ: υψηλή ποιότητα, βιώσιμη και έξυπνη αξιοποίηση της φύσης και του πολιτισμού”, κάτι που αποτυπώνεται και χαρτογραφικά στους χάρτες που ακολουθούν.

¹ <https://pepdym.gr/images/Wb/A5PEP/320/8-SOTA-1.pdf>

ΧΑΡΤΗΣ 27 : ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ -1 / ΑΝΟΙΞΗ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Εποχική Εγκυκλολόγηση

Οδικό Δίκτυο

- Εγνατία Οδός και κ.λ.π.
- Εθνικές
- Περιφερειακές
- Σιδηροδρομικό Δίκτυο
- Ευρωπαϊκό Ταμείο ΕΚ-ΕΘ

- Περίπλοκος
- Παζαριάδα
- Αεροπορικές
- Παζαροκλαδικά
- Νεοαποικιστική/Κατ'εξ.
- Χειμαυρίτιδες
- Παιδικά Στάσια

Αθροίσματα / τουριστικοί πόροι

- Γαλάτεις
- Κόσμος
- Κέντρα Επιβίβασης
- Σημειολογικά Κέντρα
- Λαογραφικά
- Μουσεία
- Μουσεία Π.Σ.
- Υπερδωμάτιο ΜΚΕ
- Κινηματώδη Κέντρα
- Τόποι Φιλικού Κόλλου
- Πύργος Αρχαιολογικού Χώρου
- Περιβαλλοντικά Οικίσματα
- Πάρκοι ΝΑΤΥΡΑ 2000

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠ'ΕΡΕΥΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

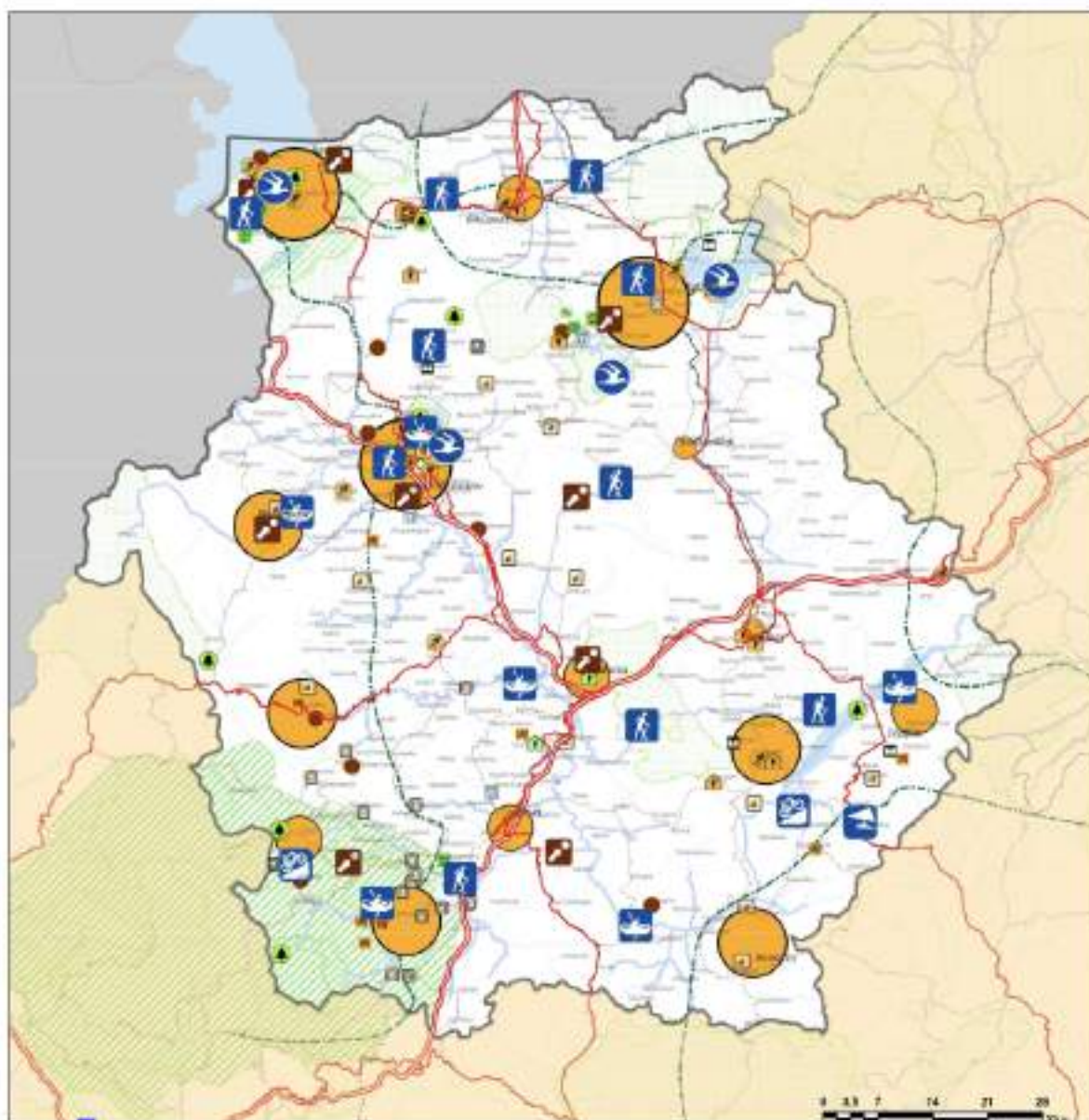
Σχέδιο Ολοκληρωμένης Τουριστικής
Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ - ΑΝΟΙΞΗ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΕΚΑ)
BCS Σύμβουλος Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΕΚΑ)

ΧΑΡΤΗΣ 28 : ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ -2 / ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΥΠΟΜΗΝΗΜΑ

Εποχική Ελαστικότητα

Οδικό Δίκτυο

- Εθνικό Οδικό και Κ.Α.
- Εθνικό
- Επαρχιακό
- Περιφερειακό Δίκτυο
- Βασική Οδο Μοτοκυκλών ΕΒ-66

- Ορεινή κίνηση
- Ποδηλασία
- Αεροπταρισμός
- Περίσφιξη/αυτοφύλαξη
- Νεοεισαχθέντες/Κατάβαση
- Πολιτιστικά Εργαστήρια

Τουριστικοί πόροι

- Γεωργία
- Γαλακτοκομία
- Ξανοδοχείο
- Άνθρωπο Στοιχειώδους
- Επιστημονικό Κέντρο
- Λιμνοθάλασσά
- Μουσείο
- Μουσείο Φ.Ι.
- Υποθαλάσσιο Μουσείο
- Αποθεματικό Κέντρο
- Τίποτα Φυσικού Κόσμου
- Κέντρο Αποκατάστασης Χώρου
- Πλαστικές Ομάδες
- Πάρκο NATURA 2000

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

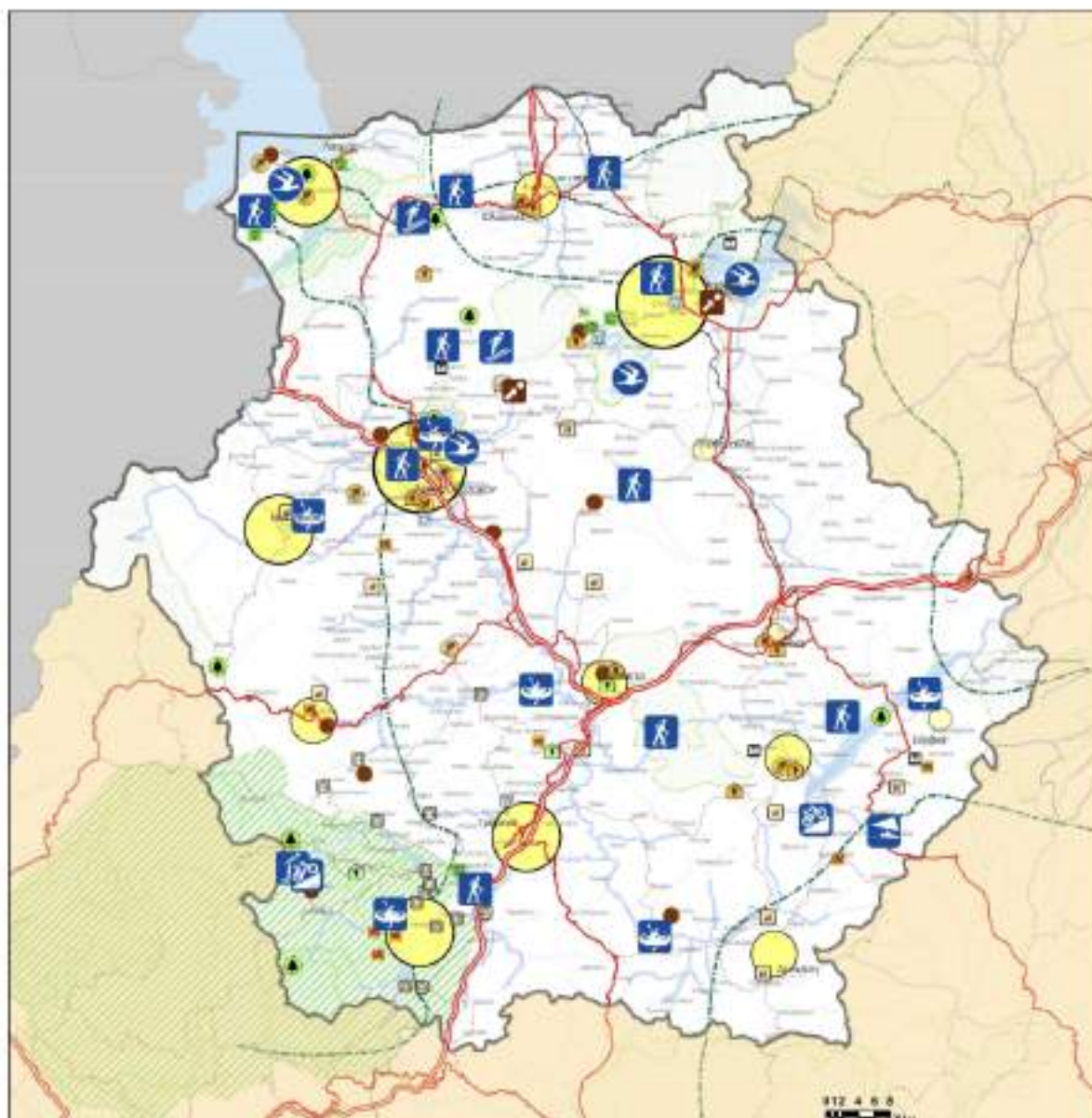
Σχέδιο Ολοκληρωμένης Τουριστικής
Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ/ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ -ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

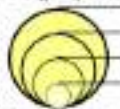
Επιχειρησιακό
MCS Στρατηγική Ανάπτυξης και Συνοχής ΠΕ

ΧΑΡΤΗΣ 29 : ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ -3 / ΦΘΙΝΟΓΩΡΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Εποχική Ελαστικότητα

Οδικό Δίκτυο

- Εθνικό Οδικό ΚΑ
- Εθνικό
- Περιφερειακό
- Εδαφολογικό Δίκτυο
- Εδαφολογικό Μονοπάτι 54 ΕΣ

- Ξενοκέντρο
- Πολύκεντρο
- Αποστασιοστάσι
- Πεζοπορία/Ορειβάσι
- Νεοεργαστήριο/Rafting
- Μουσικό Στάσι

Δράσηνα

Τουριστικοί Πόροι

- Γαρίσι
- Γαίλατος
- Κότσι
- Πήλινο Συναίσθησι
- Επιστημονικό Πάρκο
- Λοιπά Πάρκο
- Μουσείο
- Μουσείο 2-1
- Υποθαλάσσιο Μουσείο
- Κοινοβουλευτικό Κέντρο
- Τοπικό Ιστορικό Κέντρο
- Κέντρο Αρχαιολογικού Χάρου
- Παραδοσιακό Οικόσι
- Προσκήσι NATURA 2000

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

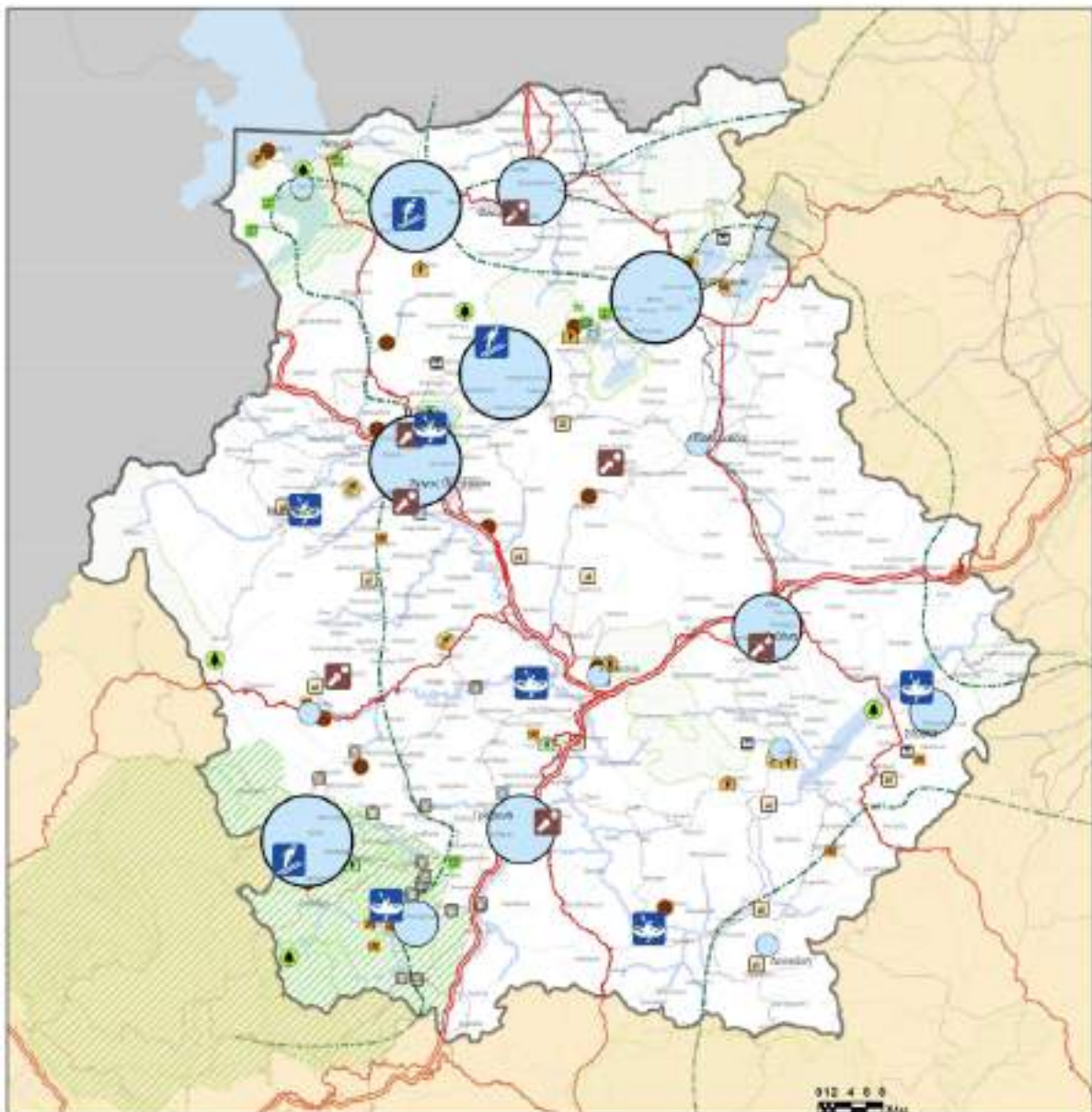
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Σχέδιο Ολοκληρωμένης Τουριστικής
Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ - ΦΘΙΝΟΓΩΡΟ

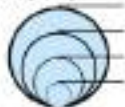
Εταιρεία: **BCS** Σύμβουλοι Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ΣΕΕ

ΧΑΡΤΗΣ 30 : ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ -4 / ΧΕΙΜΩΝΑΣ

ΥΠΟΜΗΜΑ

Χωριάτικος

Οδικό Δίκτυο

- Σύνολο Οδών κ.Α.
- Εθνική
- Περιφερειακή
- Στρατηγική Δομή
- Αυτοκινητό Μοτοκίνητο Ε.Α.Κ.Κ.
- Τουριστικό ενδιαφέρον
- Σελ
- Δελτίο

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

- Τυρί
- Τσίπουλος
- Κόστος
- Κίνηση Επαγγελματίες
- Επισκεπτικό Κέντρο
- Γαστρονομία
- Μουσική
- Μουσική Φ.Ι.
- Ψαροπούλι ΜΚΣΖ
- Διαδρομικές Κινητές
- Τόπος Φυσικού Κόσμου
- Κίνημα Αρχαϊστικών Στόμων
- Παραδοσιακό Οικοπέδο
- Πάρκος ΝΑΤΥΡΑ 2000

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

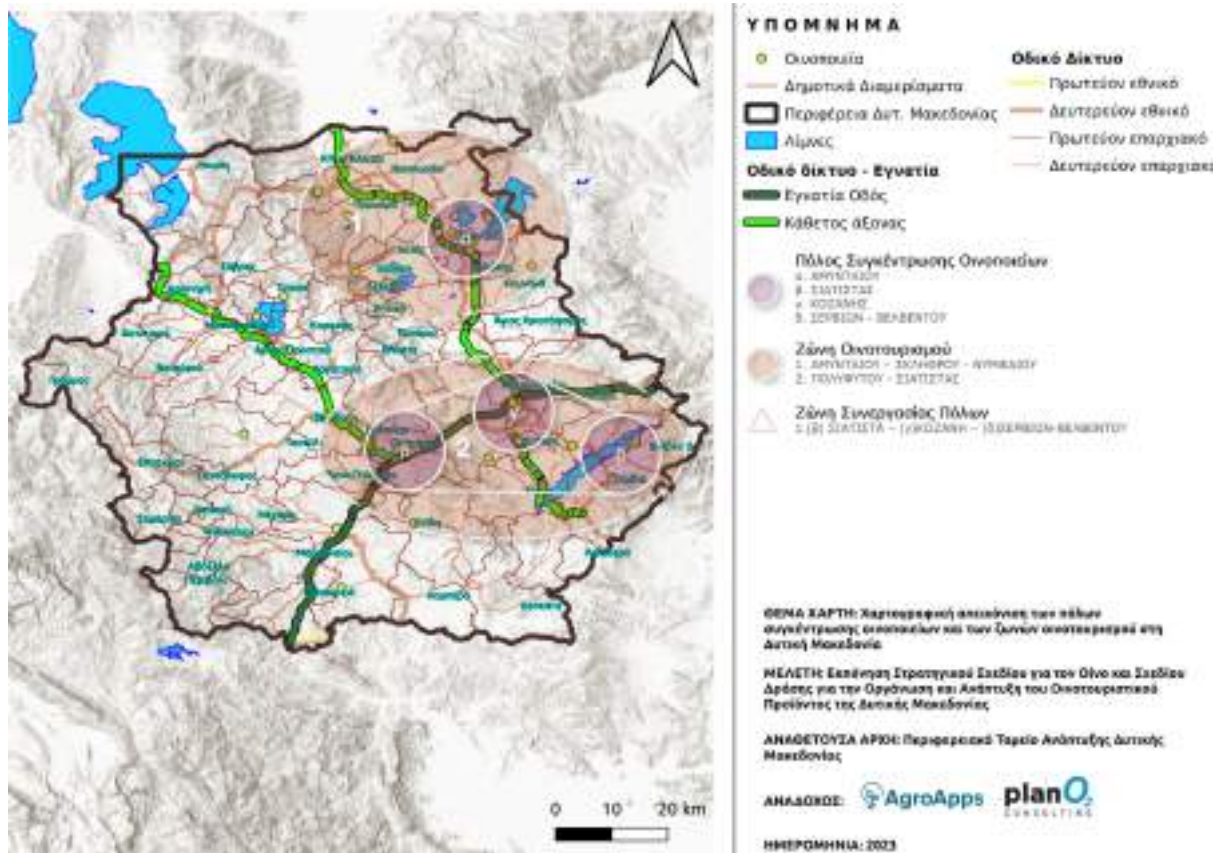
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
 Σχέδιο Ολοκληρωμένης Τουριστικής
 Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ / ΕΠΟΧΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ - ΧΕΙΜΩΝΑΣ

BCS Στρατηγική Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ΚΕ

Επιπλέον, στο “Στρατηγικό Σχέδιο Οίνου & Οινοτουρισμού Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας”² φαίνεται να υπάρχει ένας αναπτυξιακός άξονας με βάση την οινοπαραγωγή.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται και από την αμπελουργική ζώνη ΠΟΠ του Ξινόμαυρου, όπου η συγκεκριμένη ποικιλία αμπέλου αναπτύσσεται υπό ιδανικές συνθήκες, ενισχύοντας τη δυναμική του οινοτουρισμού. Η παρουσία διακεκριμένων οινοποιείων που παράγουν κρασιά με διεθνή αναγνώριση, σε συνδυασμό με την ισχυρή τοπική ταυτότητα, καθιστούν τη Δυτική Μακεδονία έναν πολυδιάστατο προορισμό, με δυνατότητες ανάπτυξης στον τομέα του οινοτουρισμού και άλλων μορφών αναψυχής.

Τέλος, κρίνεται σημαντικό να αναφερθεί ότι στα γεωγραφικά όρια της Περιφέρειας υπάρχει ένα δίκτυο πέντε κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) που έχουν ως αντικείμενο την εκπαίδευση μαθητών σε περιβαλλοντικά ζητήματα, την επιμόρφωση εκπαιδευτικών, την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, την ανάπτυξη θεματικών δικτύων, τοπικών και διεθνών συνεργασιών και την έρευνα σε θέματα περιβάλλοντος και ευρύτερα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Σήμερα λειτουργούν Κ.Π.Ε.:

² [https://mindiggsis-my.sharepoint.com/personal/info_pta_pdm_gr1/_layouts/15/onedrive.aspx?id=%2Fpersonal%2Finfo_pta_pdm_gr1%2FDocuments%2FWP%20Media%20Folder%20-%20pta%20EL%2FBIBΛΙΟΘΗΚΗ%20ΜΕΛΕΤΩΝ%2FΠΤΑ%2FEΚΠΟΝΗΣΗ%20ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ%20ΣΧΕΔΙΟΥ%20ΟΙΝΟΥ%20%26%20ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ%20Π%2EΔ%2EM&ga=1](https://mindiggsis-my.sharepoint.com/personal/info_pta_pdm_gr1/_layouts/15/onedrive.aspx?id=%2Fpersonal%2Finfo_pta_pdm_gr1%2FDocuments%2FWP%20Media%20Folder%20-%20pta%20EL%2FBIBΛΙΟΘΗΚΗ%20ΜΕΛΕΤΩΝ%2FΠΤΑ%2FEΚΠΟΝΗΣΗ%20ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ%20ΣΧΕΔΙΟΥ%20ΟΙΝΟΥ%20%26%20ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ%20Π%2EΔ%2EM%2FΠΑΡΑΔΟΤΕΟ%201%20%2Epdf&parent=%2Fpersonal%2Finfo_pta_pdm_gr1%2FDocuments%2FWP%20Media%20Folder%20-%20pta%20EL%2FBIBΛΙΟΘΗΚΗ%20ΜΕΛΕΤΩΝ%2FΠΤΑ%2FEΚΠΟΝΗΣΗ%20ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ%20ΣΧΕΔΙΟΥ%20ΟΙΝΟΥ%20%26%20ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ%20Π%2EΔ%2EM&ga=1)

- α. Στην πόλη της Καστοριάς. Περιλαμβάνει περιβαλλοντικό πάρκο, εργαστήριο βιολογίας, αίθουσα βιβλιοθήκης και ξενώνα 40 κλινών για τη φιλοξενία μαθητων και εκπαιδευτικών.
- β. Στην πόλη των Γρεβενών. Διαθέτει αίθουσα προβολών, αίθουσα εργαστηρίων και στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης χρησιμοποιούνται και οι παιδικές καλοκαιρινές κατασκηνώσεις του Δήμου Θ. Ζιάκα.
- γ. Στη Μελίτη με αίθουσα προβολών, τηλεσκόπια και αναμένεται να στεγαστεί στο παλιό ανακαινισμένο γυμνάσιο της Βεύης.
- δ. Στο Βελβεντό. Αποτελείται από ένα νέο βιοκλιματικό κτίριο και μια πέτρινη βελβεντινή οικία του 20ου αιώνα.
- ε. Στην Σιάτιστα, του οποίου η λειτουργία θα ξεκινήσει φέτος και μεταξύ των άλλων θα χρησιμοποιούνται και οι υποδομές του ορειβατικού καταφυγίου Μπούρινου.

Επομένως είναι δυνατή η επιπλέον πανελλαδική αξιοποίηση αυτού του δικτύου Κ.Π.Ε. ως τουριστικός προορισμός σχολείων με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση των μαθητών. Γι' αυτό προτείνουμε και την εισαγωγή του όρου Σχολικός Τουρισμός ευρύτερα στο νέο ΕΧΠ για τον Τουρισμό.

Επίσης θα πρέπει να εξειδικευτούν τα ΕΧΠ που θα αναδεικνύουν τις περιοχές προτεραιότητας με έμφαση στον τουρισμό.

Κλείνοντας θα θέλαμε να τονίσουμε ότι η Δυτική Μακεδονία, καθώς βρίσκεται σε φάση απολιγνιτοποίησης, αντιμετωπίζει μια σημαντική οικονομική και κοινωνική πρόκληση. Στο πλαίσιο της μετάβασης, ο τουρισμός μπορεί να παίξει ρόλο στην ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη της περιοχής. Η περιοχή χρειάζεται νέες οικονομικές δραστηριότητες για να αντικαταστήσει μέρος της απώλειας των θέσεων εργασίας και των εσόδων που σχετίζονταν με τη λιγνιτική βιομηχανία. Η Δυτική Μακεδονία διαθέτει τις τουριστικές δυνατότητες και σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των απαραίτητων υποστηρικτικών υποδομών (κατάλληλα δίκτυα μεταφορών, σταθμοί εισόδου, ύδρευση-αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες και υγεία), καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι σαφέστατα ο τουρισμός και μάλιστα ο βιώσιμος μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική λύση προς την κατεύθυνση αυτή.